

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-652/20 -1

Zaak C-652/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

2 december 2020

Verwijzende rechter:

Tribunal București (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 september 2020

Verzoekende partijen:

HW

ZF

MZ

Verwerende partij:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

[OMISSIS] DE TRIBUNAL BUCUREȘTI

Vie CIVIELE KAMER

[OMISSIS] BESCHIKKING

Openbare terechtzitting van 28 september 2020 [OMISSIS] [samenstelling van het gerecht]

Op de rol staat de behandeling van de civiele zaak van eisers **HW, MZ en ZF** [OMISSIS] tegen verweester **Allianz Elementar Versicherungs-AG**, **vertegenwoordigd door S. C. Allianz-Țiriac Asigurări SA**, [OMISSIS] met als voorwerp een vordering tot morele schadevergoeding.

[OMISSIS] [nationale procedure] [OMISSIS] DE TRIBUNAL,

Na beraadslaging

I. Aangaande een prejudiciële verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) betreffende uitlegging van artikel 11, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1215/2012:

I. i) Feiten:

- 1 Op 22 december 2017 bestuurde wijlen SZ een auto met Oostenrijks kenteken (W-67200G). Door te hoge snelheid en onder invloed van alcohol raakte hij de macht over het stuur kwijt en reed tegen een elektriciteitspaal. SZ was ten minste gedeeltelijk schuldig aan het ongeluk. Behalve zichzelf overleed ten gevolge van het ongeluk ook EY, die naast hem zat. **[OR. 2]**
- 2 De auto met kenteken W-67200G was in Oostenrijk verzekerd door verweerster Allianz Elementar Versicherungs-AG op grond van verzekeringspolis [OMISSIS]. Deze was op de datum van het ongeluk geldig.
- 3 Naar aanleiding van deze situatie hebben eisers in de onderhavige zaak (de moeder van EY en haar grootouders langs moederszijde) op 17 februari 2020 een rechtsvordering ingesteld tegen Allianz Elementar Versicherungs-AG, in de persoon van haar Roemeense vertegenwoordiger, S.C. Allianz-Țiriac Asigurări SA, statutair gevestigd te Boekarest (Roemenië). Daarbij verzochten zij om toekenning van een morele schadevergoeding van 1 000 000 RON (iets meer dan 250 000 EUR) aan ieder van hen. Eisers betogen dat zij psychisch zeer geleden hebben door het overlijden van EY, zodat de indirecte schade vergoed dient te worden door de verzekeraar van de auto met kenteken W-67200G. Eisers hebben ervoor gekozen de zaak aanhangig te maken bij de verwijzende rechter, met zittingsplaats in de plaats waar de zetel van de Roemeense vertegenwoordiger van verweerster is gelegen, en niet bij [het gerecht] van hun woonplaats (eisers wonen in de provincies Braşov en Mehedinţi, terwijl hun advocaat is gevestigd in de provincie Olt).

I. ii) Bevoegdheid:

- 4 Aangezien artikel 131, lid 1¹, en artikel 1071, lid 1², van het Roemeense wetboek van burgerlijke rechtsvordering³ [OMISSIS] de rechter verplichten om ambtshalve

¹ **Artikel 131. Toetsing van de bevoegdheid:** „1. Bij de eerste terechtzitting in eerste aanleg waarvoor de partijen regelmatig zijn opgeroepen en waar zij conclusie kunnen nemen, dient de aangezochte rechter ambtshalve te toetsen of hij algemeen, materieel en territoriaal bevoegd is om er kennis van te nemen. De rechtsgrond waarop de aangezochte rechter zich bevoegd acht, wordt opgenomen in het zittingsverslag. Het verslag heeft een interlocutoir karakter.”

zijn algemene, internationale, materiële en territoriale bevoegdheid te toetsen bij de eerste zitting waarvoor de partijen regelmatig zijn opgeroepen en waar zij in staat zijn conclusies te nemen, en de rechtsgrondslag voor de bevoegdheid wordt opgenomen in het zittingsverslag, is in casu artikel 11, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1215/2012⁴ [OMISSIS] van belang. Deze bepaling luidt als volgt: „De verzekeraar met woonplaats op het grondgebied van een lidstaat, kan worden opgeroepen: [...] in een andere lidstaat, indien het een vordering van de verzekeringnemer, de **[OR. 3]** verzekerde of een begunstigde betreft, voor het gerecht van de woonplaats van de eiser [...]”.

- 5 In de onderhavige zaak is deze bepaling van toepassing omdat de verzekeraar (verweerster) is gevestigd op het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie (Oostenrijk) en is gedagvaard door de begunstigten van de verzekeringspolis (eisers) in een andere lidstaat (Roemenië). De toepassing van deze bepaling vloeit ook voort uit het arrest van het Hof in zaak C-463/06 [FBTO Schadeverzekeringen], waarin onder verwijzing naar de bepalingen van verordening (EG) nr. 44/2001⁵, die zijn overgenomen in verordening nr.1215/2012, is geoordeeld: „De verwijzing in artikel 11, lid 2, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, naar artikel 9, lid 1, sub b, daarvan moet aldus worden uitgelegd dat de getroffen bij het gerecht van zijn woonplaats in een lidstaat rechtstreeks tegen de verzekeraar een vordering kan instellen, indien een dergelijke rechtstreekse vordering mogelijk is en de verzekeraar zijn woonplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft.”
- 6 Het uitleggingsprobleem van de tribunal vloeit voort uit de formulering van het laatste deel van de betrokken bepaling, volgens hetwelk de begunstigde van de verzekering die zich wendt tot de rechter in een andere lidstaat, de verzekeraar kan dagvaarden voor het gerecht van zijn woonplaats.

² **Artikel 1071. Toetsing van de internationale bevoegdheid:** „1. De aangezochte rechter toetst ambtshalve overeenkomstig de nationale bevoegdheidsregels of hij internationaal bevoegd is. Indien hij vaststelt dat noch hij, noch een andere Roemeense rechter bevoegd is, wijst hij de vordering af op grond dat de Roemeense gerechten niet bevoegd zijn, onder voorbehoud van toepassing van artikel 1070. Tegen de beslissing van de rechter kan worden opgekomen bij de hiërarchisch hogere rechter.”

³ Wet nr. 134/2010, opnieuw bekendgemaakt in de *Monitor Oficial [al României]* (Roemeens staatsblad) nr. 247 van 10 april 2015, met latere wijzigingen en aanvullingen.

⁴ Verordening van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, PB 2012, L 351, blz. 1 [OMISSIS].

⁵ Verordening van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, thans ingetrokken.

- 7 De tribunal merkt hierover op dat de regels tot vaststelling van de internationale bevoegdheid gewoonlijk niet tot doel hebben om ook de interne (territoriale) bevoegdheid vaststellen. Dit wordt weerspiegeld in artikel 1072, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering⁶ en overweging 4 van verordening nr. 1215/2012⁷.
- 8 De tribunal merkt evenwel op dat er uitzonderingen op deze regel bestaan, zoals aangegeven in de relevante doctrine [OMISSIS]. Het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt bijvoorbeeld de territoriale bevoegdheid door middel van een regel van **[OR. 4]** internationaal privaatrecht in het geval van het *forum necessitatis* [cf. artikel 1070, lid 1, wetboek van burgerlijke rechtsvordering⁸, waarin wordt bepaald dat het Roemeense gerecht van de plaats waarmee de zaak een voldoende band heeft, bevoegd wordt om kennis te nemen van de zaak in de in de in dat artikel bedoelde omstandigheden].
- 9 Nog belangrijker is dat het Hof [OMISSIS] artikel 7, punt 1, onder b), eerste streepje, van verordening nr. 1215/2012 aldus uitlegt dat het niet alleen de internationale, maar ook de interne (territoriale) bevoegdheid bepaalt. [Punt] 30 van het arrest in zaak C-386/05 [Color Drack] stelt dienaangaande het volgende vast: „Artikel 5, punt 1, sub b, eerste streepje, van verordening nr. 44/2001 bepaalt zowel de internationale als de relatieve bevoegdheid en heeft tot doel om eenheid te brengen in de regels inzake jurisdictiegeschillen en bijgevolg om rechtstreeks het bevoegde gerecht aan te wijzen zonder naar de interne regels van de lidstaten te verwijzen.” Het Hof heeft dus uitdrukkelijk geoordeeld dat artikel 5, punt 1, onder b), eerste streepje, van verordening nr. 44/2001, waarvan het equivalent te vinden is in artikel 7, punt 1, onder b), eerste streepje, van verordening nr. 1215/2012, zowel de internationale als de interne (territoriale) bevoegdheid bepaalt.
- 10 Hieruit volgt dat er, ook in het geval van verordening nr. 1215/2012, conflictregels zijn die bedoeld zijn om niet slechts de internationale, maar ook de interne (territoriale) bevoegdheid te bepalen. Uit deze premisse komt de twijfel van de verwijzende rechter voort. Er kunnen namelijk argumenten aan worden ontleend ten gunste van de uitlegging dat de geanalyseerde tekst [zowel] de

⁶ **Artikel 1072. Interne bevoegdheid:** „1. Wanneer de Roemeense rechter bevoegd is overeenkomstig dit boek, wordt de bevoegdheid bepaald overeenkomstig de regels in dit wetboek en in voorkomend geval de regels in bijzondere wetten.”

⁷ Deze overweging luidt: „Sommige verschillen in de nationale regels inzake de rechterlijke bevoegdheid en de erkenning van beslissingen bemoeilijken de goede werking van de interne markt. Bepalingen die de eenvormigheid van de regels inzake jurisdictiegeschillen in burgerlijke en handelszaken mogelijk maken alsook zorgen voor een snelle en eenvoudige erkenning en tenuitvoerlegging van in een lidstaat gegeven beslissing, zijn onontbeerlijk.”

⁸ **Artikel 1070. Forum necessitatis:** „1. Het Roemeense gerecht van de plaats waarmee de zaak een voldoende band heeft, wordt bevoegd om van de zaak kennis te nemen, ook al is de Roemeense rechter wettelijk gezien niet bevoegd, indien blijkt dat het niet mogelijk is om een vordering in het buitenland in te dienen of dat dit niet in redelijkheid kan worden verlangd.”

internationale als de interne (territoriale) bevoegdheid bepaalt, maar ook argumenten voor de tegengestelde zienswijze dat de betrokken rechtsregel slechts doelt op de internationale bevoegdheid.

- 11 De argumenten ter ondersteuning van de stelling dat artikel 11, lid 1, onder b), van verordening nr. 1215/2012 zowel de internationale als de interne (territoriale) bevoegdheid bepaalt, zijn - althans zoals de verwijzende rechter deze argumenten begrijpt - de volgende:
- 12 a) Allereerst wijst de grammaticale uitlegging in deze richting, ~~aangezien de tekst bevoegdheid verleent aan het gerecht van de plaats waar de eiser zijn woonplaats heeft~~; onderstreept dient te worden dat onder andere de Engelse, de Franse en de Italiaanse taalversie dezelfde inhoud hebben. Vanuit dit oogpunt zij opgemerkt dat wordt uitgegaan van de woonplaats, niet de woonstaat; [OR. 5]
- 13 b) Vervolgens gaat de systematische analyse in dezelfde richting als de grammaticale: artikel 11, lid 1, van de verordening spreekt van drie afzonderlijke gevallen, maar terwijl onder a) wordt gesproken over de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan de verzekeraar zijn woonplaats heeft, wordt onder b) bepaald dat het gerecht van de woonplaats van de eiser bevoegd is. Deze afwijkende formulering kan worden verklaard door het feit dat de laatste regel ook de territoriale bevoegdheid wil bepalen. Hier kan ook worden gewezen op artikel 7, punt 1, onder b), eerste streepje, van verordening nr. 1215/2012. Zoals reeds gezegd heeft het Hof deze tekst aldus uitgelegd dat hij ook slaat op de territoriale bevoegdheid, en de tekst van de bepaling bevat hetzelfde woord *plaats*;
- 14 c) Daarnaast moeten bevoegdheidsregels volgens overweging 15 [van] verordening nr. 1215/2012 in hoge mate voorspelbaar zijn. Dit doel wordt bereikt door de uitlegging dat ook de interne (territoriale) bevoegdheid wordt bedoeld;
- 15 d) Bovendien wordt met de toepassing van de onderzochte regel in deze zin, geen afbreuk gedaan aan de tradities van de lidstaten van de Europese Unie bij de vaststelling van hun interne bevoegdheid. De onderhavige situatie werpt geen delicate vraagstukken op, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de situatie van artikel 24, punt 1, van verordening nr. 1215/2012, met betrekking waartoe het Hof de gelegenheid heeft gehad om te oordelen dat de betreffende tekst uitsluitend de internationale bevoegdheid bepaalt (zie het arrest in zaak C-420/07 [Apostolides]); Hier moet worden onderstreept dat er verschillende nationale tradities bestaan voor het toekennen van de bevoegdheid in geval van vorderingen betreffende zakelijke rechten op onroerende goederen. Ook de oude Roemeense wet bevatte andere regels dan de huidige, die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 117 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering⁹ [OMISSIS]). Hoe dan ook is hier artikel 62 van dezelfde verordening van toepassing.

⁹ **Artikel 117. Vorderingen betreffende onroerende goederen:** „1. Vorderingen betreffende zakelijke rechten op onroerende goederen worden alleen ingediend bij het gerecht in het rechtsgebied waarvan het onroerende goed gelegen is.

- 16 Wat de argumenten voor de tegenovergestelde uitlegging betreft, namelijk dat alleen de internationale bevoegdheid wordt bedoeld, kan de tribunal het volgende in overweging geven:
- 17 a) De bovenstaande argumenten houden er geen rekening mee dat bij regels van internationaal privaatrecht doorgaans uitsluitend de internationale bevoegdheid wordt vastgesteld, en dat uitzonderingen daarop uitdrukkelijk moeten worden bepaald. Uit het oogpunt van de rechtszekerheid moet hieraan worden toegevoegd **[OR. 6]** dat deze uitzonderingen in heldere, nauwkeurige regels moeten zijn vervat, die zonder buitengewone uitleggingsinspanning tot de gezochte conclusie leiden;
- 18 b) De teleologische uitlegging kan steun bieden aan de gedachte dat, aangezien artikel 11, lid 1, onder b), van verordening nr. 1215/2012 tot doel heeft om een gunstiger bevoegdheid vast te stellen voor de begunstigde van de verzekering, de toepassing van deze regel er niet toe zou mogen leiden dat eisers zich niet meer kunnen wenden tot een andere rechter van hun woonstaat als dat in hun voordeel is. Een dergelijke uitlegging zou de bepalingen van de verordening kunnen uithollen (in soortgelijke zin heeft ook de tribunal Gorj (rechter in eerste en tweede aanleg Gorj, Roemenië) [OMISSIS] zich uitgesproken. Het zou bijvoorbeeld in het voordeel van eisers in de onderhavige zaak kunnen zijn om zich te wenden tot de rechter in Boekarest in plaats van tot een rechter van hun woonplaatsen, aangezien zij ervan kunnen uitgaan dat de morele schadevergoeding die de Boekarestse rechter toekent hoger is dan de vergoedingen die andere Roemeense rechters toekennen. Dat vermoeden kan berusten op het feit dat de inkomens (en de prijzen) in Boekarest veel hoger zijn dan in de rest van Roemenië, hetgeen redelijkerwijs leidt tot de veronderstelling dat rechters in Boekarest, zoals ook de inwoners van deze stad, de waarde van geld anders beoordelen dan rechters elders in het land, in de zin dat deze de waarde van geld lager schatten. Dit zou in theorie kunnen leiden tot hogere nominale schadevergoedingen voor immateriële schade. Dit voorbeeld vloeit echter slechts voort uit een gedachte-experiment.

I. iii) Voorwaarden om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 11, lid 1, onder b), van verordening nr. 1215/2012:

- 19 Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is het Hof bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van de handelingen van de instellingen van de Unie indien een

2. Wanneer het onroerende goed gelegen is in het rechtsgebied van meerdere gerechten, wordt de vordering ingediend bij het gerecht van de woon- of verblijfplaats van de verweerder, als deze zich in een van deze rechtsgebieden bevindt, en zo niet bij om het even welk gerecht in het rechtsgebied waarvan het onroerende goed ligt.
[...]"

nationale rechterlijke instantie daarom verzoekt wanneer zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis.

20 In casu gaat het om de uitlegging van een Unieregel. Een formele uitlegging is nodig omdat de behandelende nationale rechter twijfelt over de inhoud van de bevoegdheidsregel in artikel 11, lid 1, onder b), van verordening nr. 1215/2012. Opheldering van de uitleggingskwestie is noodzakelijk opdat deze nationale rechter zijn bevoegdheid kan onderzoeken. **[OR. 7]**

21 Bovendien zou een uitspraak van het Hof ook een breder, maar net zo praktisch doel dienen, namelijk bekendmaking van het feit dat met de onderzochte verordening ook de interne (territoriale) bevoegdheid kan worden bepaald, en niet slechts de internationale bevoegdheid (aangezien het Hof nog geen arrest heeft gewezen in die zin, is zijn standpunt dienaangaande niet erg bekend). Dit zou tegenstrijdige rechtspraak op dit gebied kunnen voorkomen.

22 [OMISSIS]

[OMISSIS]

23 [OMISSIS]

24 [OMISSIS]

[OMISSIS]

OM DEZE REDENEN,

IN DE NAAM DER WET,

BESLIST DE TRIBUNAL ALS VOLGT:

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt de volgende prejudiciële vraag voorgelegd: **[OR. 8]**

Moet artikel 11, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 1215/2012 aldus worden uitgelegd dat het enkel betrekking heeft op de internationale bevoegdheid van de lidstaten [van de Europese Unie], dan wel dat het ook de interne (territoriale) bevoegdheid vaststelt van de gerechten van de plaats waar de begunstigde van de verzekering woont?

[OMISSIS] [nationale procedurele bepalingen]